

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En ny organisation för förvaltning av EU-medel (Fi2024/00894)

Sammanfattning av Region Västerbottens synpunkter

- Region Västerbotten avstyrker förslaget att centralisera areal- och djurbaserade stöd från länsstyrelserna till Jordbruksverket. Region Västerbotten anser att förslaget leder till ökad centralisering och att det regionala perspektivet försvagas.
- Region Västerbotten tillstyrker utredningens förslag om en förvaltande myndighet för FRO, Eruf och ESF+ och att den myndigheten föreslås vara Tillväxtverket. Förslaget bedöms skapa synergier som innebär ökad ändamålsenlighet, effektivitet och rättssäkerhet.
- Region Västerbotten avstyrker förslaget att avskaffa strukturfondspartnerskapets prioriterande roll. Att begränsa det regionala inflytandet till endast en rådgivande roll i utlysningsskedet försvagar sammanhållningspolitikens platsbaserade ansats.
- Region Västerbotten avstyrker utredningens förslag att minska antalet regionalfondsprogram till helst ett nationellt program. För att öka träffsäkerheten i de EU-medel som investeras behöver det regionala inflytandet över EU:s fonder snarare stärkas.
- Region Västerbotten avstyrker förslaget att flytta förvaltningen av Interreg-programmen Aurora och NPA från länsstyrelserna till Tillväxtverket. Region Västerbotten bedömer att nuvarande förvaltning är både ändamålsenlig, rättssäker och effektiv. Beslutet att välja vilken organisation som förvaltar Interreg är inte en enskild nationella angelägenhet utan måste beslutas i samråd med berörda länder.
- Region Västerbotten anser att utredningens utgångspunkt är för smalt med fokus enbart på kostnadseffektivitet snarare än de värden som partnerskapsprincip, flernivåstyre och möjligheter till samverkan ger tack vare EU:s fonder.

Region Västerbottens synpunkter på respektive förslag

7.3 Förslag om förvaltningen av jordbruksfonderna

Utredningens förslag: Handläggning och prövning av areal- och djurbaserade stöd centraliseras från länsstyrelserna till Jordbruksverket.

Synpunkter: Region Västerbotten delar inte utredningens förslag att centralisera stödhanteringen av areal- och djurbaserade stöd till Jordbruksverket. Region Västerbotten anser att förslaget leder till ökad centralisering och till att det regionala perspektivet försvagas. Utredningen har stort fokus på effektivitet

och rättssäkerhet, men den missar målet när det gäller ändamålsenlighet. Ändamålsenlig innebär inte bara att pengar hanteras billigt och rättssäkert utan också att pengar hamnar där de gör mest nytta och då är kunskap om lokala och regionala förhållanden ovärderliga.

7.6 Förslag om förvaltningen av regional- och socialfonderna

Utredningens förslag: Ansvaret för hanteringen av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+ och Fonden för en rättvis omställning samlas i en förvaltande myndighet.

Ansvaret att vara förvaltande myndighet för programmen inom Europeiska socialfonden+, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning läggs på Tillväxtverket.

Synpunkter: Region Västerbotten är positiv till utredningens förslag om en förvaltande myndighet för FRO, Eruf och ESF+ och att den myndigheten föreslås vara Tillväxtverket.

Region Västerbotten delar utredningens bedömning att en förvaltande myndighet ger möjligheter till synergier som innebär ökad ändamålsenlighet, effektivitet och rättssäkerhet. Detta under förutsättning att Tillväxtverkets uppdrag breddas och att samverkan med regionerna förtydligas i regeringens myndighetsinstruktion (2009:145).

Förutsättningarna för att se ESF+ som en del av den regionala utvecklingspolitiken förbättras med en gemensam förvaltande myndighet i Tillväxtverket. Därför är det viktigt att Tillväxtverkets uppdrag breddas och att kompetens inom området tillförs myndigheten.

7.6.4 Antalet program inom Eruf bör minska

Utredningens bedömning: Antalet regionala program inom Europeiska regionala utvecklingsfonden bör minska under kommande programperiod. Utredningens bedömning är att ett program med regionala indikativa budgetramar är mer effektivt och ändamålsenligt.

Synpunkter: Region Västerbotten avstyrker utredningens förslag att minska antalet regionala program till helst ett nationellt program. För att öka träffsäkerheten i de EU-medel som investeras behöver det regionala inflytandet över EU:s fonder snarare stärkas.

Region Västerbotten ser inte att ett nationellt program med indikativa budgetar för Eruf blir ändamålsenligt. Förutsättningarna för en hållbar regional utveckling varierar mellan olika delar av landet vilket kräver ett territoriellt perspektiv för att säkra ett ändamålsenligt och effektivt genomförande av EU-programmen. Den nyindustrialisering och samhällsomvandling som nu sker i Västerbotten och Norrbotten är unik i sitt slag och behoven av investeringar och andra insatser extremt stora. Därför är det viktigt med ett fortsatt regionalt och lokalt inflytande över hur EU-medlen riktas.

Region Västerbotten anser att bedömningen som görs angående färre antal regionala program bygger på en kostnadsinriktad och organisatorisk analys medan andra aspekter, som är minst lika viktiga för att uppnå effektivitet och ändamålsenlighet, förbises. Utgångspunkten för en förvaltningsmodell bör vara att modellen ska vara transparent, rättssäker och effektiv, samtidigt som den ska vara ett redskap för att uppnå de politiska målen.

7.7 Förslag om förvaltningen av Interreg

Utredningens förslag: Ansvaret som förvaltande myndighet för Interregprogrammen Norra Periferin och Arktis, Aurora samt Sverige-Norge flyttas från länsstyrelserna i Västerbotten, Norrbottens respektive Jämtlands län till Tillväxtverket. Sekretariatets placering omfattas inte av förslaget.

Synpunkter: Region Västerbotten har förståelse för resonemanget i utredningen som leder fram till förslaget att samla ansvaret för samtliga program inom Eruf hos Tillväxtverket. Region Västerbotten landar dock i en annan bedömning. Region Västerbotten bedömer att nuvarande förvaltning är både ändamålsenlig, rättssäker och effektiv. Beslutet att välja vilken organisation som förvaltar Interreg är inte en enskild nationella angelägenhet utan måste beslutas i samråd med berörda länder.

Vi är medvetna om att det är ett komplext och känsligt system med flera länder och regioner som byggts upp under lång tid. Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten har mångårig erfarenhet och kunskap om Interreg NPA vilket vi tror har betydelse för att det nu är ett väl fungerande system som präglas av tillit och förtroende bland aktörerna i programmet. Rivs samarbetet upp genom att förvaltningen flyttas till Tillväxtverket är risken stor att detta komplexa system sätts i gungning vilket kan resultera i en förlust av förvaltarskapet. Till skillnad från utredningen ser vi det som en fördel med att en svensk aktör innehar ansvaret som förvaltande myndighet och risk för ett minskat inflytande vid flytt till ett annat deltagande land.

7.8 Förslag avseende systemet med regionala strukturfondspartnerskap

Utredningens förslag: Dagens regionala strukturfondspartnerskap ersätts av ett system med regionala referensgrupper. De regionala referensgrupperna ska tillsammans med förvaltande myndighet svara för det strategiska arbetet med att ta fram utlysningsplaner och utlysningstexter. De regionala referensgrupperna ska utgöra särskilda organ inom förvaltande myndighet.

Synpunkter: Region Västerbotten avstyrker förslaget att avskaffa strukturfondspartnerskapens prioriterande roll. Att begränsa det regionala inflytandet till endast en rådgivande roll i utlysningsskedet försvagar sammanhållningspolitikens platsbaserade ansats.

Vi instämmer i utredningens resonemang om att partnerskapen bör få ett mer strategiskt ansvar, och att rollfördelningen mellan förvaltande myndigheter, strukturfondspartnerskapen och regionalt utvecklingsansvariga kan förtydligas.

Region Västerbotten anser det viktigt att man värnar partnerskapens beslutsmandat och förslår i stället regionala beslutsgrupper liknande dagens sammansättning där kunskap om de platsbaserade behoven och regionala förutsättningarna finns representerade. Region Västerbotten anser inte att regionala referensgrupper inför utlysningar och regionala samråd inför beslut tillräckligt kommer säkra det regionala ägandeskapet och principen för flernivåstyret.

Region Västerbotten vill kommentera utredningens antagande "att regionerna även framgent kommer att ha ett konkret inflytande över hur Eruf-medlen används genom rollen som medfinansier". Vi anser att detta är ett felaktigt antagande. Västerbottens anslag 1:1 för regionala utvecklingsåtgärder är långt ifrån tillräckligt för att medfinansiera insatserna inom de EU-program som länet omfattas av.

Övriga synpunkter

Region Västerbotten anser att utredningen borde fört en mer kontinuerlig och djupgående dialog med regionalt utvecklingsansvariga under utredningens gång. Att denna dialog varit otillräcklig framgår på följande sätt:

Utredningen har inte inkluderat en analys av programmeringen (framtagande av program) som ligger till grund för programmets utformning och strategiska riktning. Att en sådan viktig del av implementeringen av fonderna och programmen uteslutits från utredningen är olyckligt och gör det svårare att analysera utredningens förslag i sin helhet.

Utredningen har inte gjort en fullständig analys av den rollfördelning som råder mellan strukturfondspartnerskapen, regionalt utvecklingsansvariga och förvaltande myndigheter. Bland annat har mobiliseringsarbetet som är en de mest resurskrävande delarna av implementeringsprocessen inte klargjorts tillräckligt i utredningen.

Region Västerbotten är positiva till att föra en vidare dialog om de delar där analysen kan förstärkas och gällande exempelvis den rollfördelning som råder mellan olika parter i implementeringsprocessen.

Beslut i detta ärende har fattats av regionala utvecklingsnämnden den 19 juni 2024 § 99. Katarina Molin, senior strateg, har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har även Nina Olofsdotter, nämndsekreterare, deltagit.

Rickard Carstedt (S)
Ordförande i regionala utvecklingsnämnden